

Základní tendence

- Rok 2008¹ byl rokem mimořádných výkyvů. Spočívaly v prudkosti a intenzitě změn tempa růstu české ekonomiky, vlivech složek HDP poptávkové i nabídkové strany na růst v jednotlivých čtvrtletích i v nebývalých proměnách jejich dynamiky. Zcela ojedinělé byly i důsledky změn v cenovém vývoji (dopady spotřebitelské inflace na spotřebu domácností, prudké změny cen ropy na světových trzích, výkyvy směnného kurzu koruny a cenový vývoj v zahraničním obchodě).
- Vstup české ekonomiky do roku 2008 byl poznamenán vývojem z druhé poloviny roku 2007, kdy již došlo ke zvolnění růstu HDP po předchozím vysokém tempu jeho přírůstku v roce 2006. V průběhu roku 2008 se souhrnný výkon české ekonomiky značně zhoršoval. Růst HDP² postupně zpomaloval, ve 4. čtvrtletí vzrostl meziročně pouze o 0,2 %.
- V roce 2008 došlo ke značným strukturálním změnám na poptávkové i nabídkové straně ekonomiky, zejména k přesunům vlivu poptávky (domácích konečných výdajů a zahraničně ekonomických operací) na HDP, zároveň došlo k protisměrným změnám cenových hladin vnitřního a zahraničního trhu.
- Česká ekonomika pocítila více než kdykoli jindy, že evropské i celosvětové ekonomické klima bylo drsnější než v předchozích letech. Projevilo se to ztrátou národní práce na zahraničních trzích vlivem nepříznivých směnných relací (55 mld. Kč oproti zisku 33 mld. Kč v roce 2007) a zvýšeným odlivem čistých prvotních důchodů do zahraničí.
- Vnitřní nerovnováha se meziročně podstatně zlepšila (saldo státního rozpočtu/HDP 0,5 % proti 1,9 % v roce 2007); vnější nerovnováha zůstala po revizi platební bilance meziročně zhruba stejná (deficit běžného účtu platební bilance/HDP -3,1 % proti -3,2 %).
- Strukturálně byl rok 2008 ve znamení změn vlivu jednotlivých složek HDP na výsledný růst
 - zatímco za první tři čtvrtletí ekonomice jasně dominoval zahraniční obchod (čistý vývoz tvořil čtyři pětiny růstu), ve výsledku za celý rok jeho vliv oslabil na necelé dvě třetiny, když v samotném 4. čtvrtletí meziroční růst ekonomiky snižoval (-1,1 p. b.),
 - výdaje na konečnou spotřebu tím svůj vliv naopak zvýšily (z více než čtvrtinového příspěvku k růstu HDP v 1. až 3. čtvrtletí na téměř polovinu celkového růstu ekonomiky v roce 2008),
 - tvorba hrubého kapitálu růst HDP za celý rok 2008 snížila, což však bylo patrné již v 1. až 3. čtvrtletí.
- Pokles průmyslové produkce ve 4. čtvrtletí téměř zcela eliminoval její růst z předchozích čtvrtletí (meziročně +0,4 %); obdobné bylo i tempo stavební produkce (0,6 %).
- ČR získala ze zahraničí přímé investice ve výši 182,8 mld. Kč (o 29 mld. méně než v roce 2007), naopak české firmy investovaly v zahraničí 32,4 mld. Kč; objem dividend dosáhl 159,9 mld. Kč a převýšil objem reinvestovaných zisků (125 mld. Kč).
- Míra inflace (6,3 %) byla nejvyšší za posledních deset let, inflační diferenciál k EU 27 se zvětšil; ceny vývozu klesaly rychleji než ceny dovozu – zahraniční obchod byl směnnými relacemi ovlivněn negativně
- Celková zaměstnanost převýšila 5 mil. osob při kvartálním snižování temp, od 3. čtvrtletí začal prudce klesat počet volných pracovních míst; mzdy stouply reálně (+2,1 %) nejméně za posledních deset let.
- Vklady firem u bank prudce poklesly, přírůstky úspor domácností byly naopak nejvyšší od roku 2002; meziroční tempo úvěrů firmám i domácnostem kleslo o 10.p. b.; dynamika zásoby peněz v ekonomice klesla na polovinu.
- Schodek státního rozpočtu ve výši 19,4 mld. Kč byl nejnižší od roku 1997 při poklesu tempa příjmů a absolutním poklesu celkových výdajů rozpočtu.

¹ Pokud není uvedeno jinak, je hodnoceno období celého roku 2008.

² Údaje o HDP a jeho složkách v této publikaci nejsou sezónně očištěny.
